অধ্যায় ৮ ঃ অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ হিচাপৰক্ষণ- ২

অধ্যায় গাঁথনি

৮.১ উদ্দেশ্য
৮.২ পৰিচয়
৮.৩ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণৰ অর্থ
৮.৪ অংশীদাৰী পুনঃগঠনত বিবেচনা কৰিবলগীয়া বিষয়সমূহ
৮.৫ অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণত লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত
৮.৬ অংশীদাৰৰ অৱসৰৰ অর্থ
৮.৭ অংশীদাৰৰ অৱসৰত লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাত
৮.৮ ত্যাগৰ অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাতৰ মাজৰ পার্থক্য
৮.৯ অৱসৰৰ সময়ত সুনামৰ হিচাপসম্পর্কীয় ব্যৱস্থা
৮.১০ সম্পত্তি আৰু দেনাৰ পুনঃ মূল্যায়ণ
৮.১১ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ
৮.১২ অধিক জানিবলৈ
৮.১৩ অগ্রগতিৰ খতিয়ান
৮.১৪ আৰ্হি প্রশ্ন

৮.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠান এখনত অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব
- অংশীদাৰীৰ পুনঃগঠনৰ বিষয়ে বর্ণনা কৰিব পাৰিব
- লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব
- ত্যাগৰ অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাতৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব।

৮.২ পৰিচয়

আপুনি জানে যে এজনীয়া ব্যৱসায়ীৰ ক্ষেত্রত মালিকজনে ব্যৱসায়ৰ সকলো কাম-কাজ কৰিব লাগে। তাৰোপৰি সকলো বিত্তীয় আৰু অনা-বিত্তীয় সম্পদসমূহো তেওঁৰে পৰিচালনা কৰে। কিন্তু সময়ৰ অভাৱ, সীমিত জ্ঞান আৰু সীমিত কার্যক্ষমতাৰ ফলত এজন মানুহে ব্যৱসায়ৰ সকলো কার্য সুকলমে কৰাটো প্রায় অসম্ভৱ। তাৰোপৰি ব্যৱসায়ৰ সম্প্রসাৰণৰ ক্ষেত্রত প্রয়োজন হোৱা সম্পদ এজন মালীকে যোগাৱ কৰাতো অসুবিধা আহি পৰিব। ব্যৱসায়ীক কার্যত সহায় কৰিবলৈ আৰু অধিক সম্পদ গোটাবলৈ মালিকজনে আন ব্যক্তিৰ সহায় ল'ব লগা হয়। এই

নতুন ব্যক্তিজনক অংশীদাৰ (Partner) বুলি জনা যায়। তেওঁ ব্যৱসায়টোলৈ অধিক সম্পদ, বিচক্ষণতা আৰু জ্ঞান আগবঢ়াব আৰু সঁঙ্কাসমূহ ভগাই ল'ব। এক সময়তে এইটো মন কৰিবলগীয়া কথা যে ব্যৱসায়ৰ পুৰণা মালিকজনে নতুন অংশীদাৰজনৰ লগত ব্যৱসায়ৰ লাভ ভগাই ল'ব লাগিব। সেয়েহে নতুন অংশীদাৰজনে কিবা উপার্জন কৰিব কিন্তু পুৰণা মালিকজনে কিবা হেৰুৱাব লাগিব। এই সকলো ঘটনা ব্যৱসায় প্রতিষ্ঠানৰ হিচাপৰ বহীত লিপিবদ্ধ হ'ব লাগিব।

এই অধ্যায়ত আমি এজন অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণত বিবেচনা কৰিব লগা হিচাপসম্পর্কীয় বিষয়সমূহ আলোচনা কৰিম। এই অধ্যায়ত আমি ত্যাগৰ অনুপাত, উপার্জনৰ অনুপাত আদিৰ ধাৰণা জানিব পাৰিব।

৮.৩ অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণৰ অর্থ (Meaning of Admission of a Partner in a Partnership Business)

এজনীয়া ব্যৱসায় এটাত যেতিয়া এজন অংশীদাৰে যোগদান কৰে, তেতিয়া এজনীয়া ব্যৱসায়টো অংশীদাৰী ব্যৱসায়লৈ ৰূপান্তৰিত হয় আৰু মালিক দুজন অংশীদাৰী চুক্তিৰ পৰিসীমাৰ ভিতৰত সোমাই পৰে। একেদৰে চলিত অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত এজন নতুন অংশীদাৰ ভর্তি হ'লে, পূর্বৰ অংশীদাৰী চুক্তি সলনি কৰি নতুন চুক্তি এখন প্রস্তুত কৰা হয়। ইয়াকে অংশীদাৰীৰ পুনঃগঠন বোলা হয়। যেতিয়া এজন নতুন অংশীদাৰে অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠান এখনত যোগদান কৰে, পুৰণা অংশীদাৰসকলে ভৱিষ্যতৰ লাভৰ আৰু তেওঁলোকে উপার্জন কৰা সুনামৰ এটা অংশ ত্যাগ কৰিবলগীয়া হয়। এই ত্যাগৰ বাবে নতুন অংশীদাৰজনে পুৰণা অংশীদাৰসকলক ক্ষতিপূৰণ দিব লাগে। সুনামৰ বাবে পৰিশোধ কৰি নতুন অংশীদাৰজনে এই ক্ষতিপূৰণ দিয়ে।

কেইজনমান নির্দিষ্ট ব্যক্তিৰ চুক্তিৰ ফলত অংশীদাৰীৰ সৃষ্টি হয়। চুক্তিখনত কোনো পৰিৱর্তন ঘটিলে, অংশীদাৰসকলৰ মাজৰ সম্বন্ধবো পৰিৱর্তন ঘটে আৰু ইয়াকে অংশীদাৰীৰ পুনঃগঠন বোলা হয়। অংশীদাৰীৰ পুনঃগঠন বিভিন্ন ধৰণে হ'ব পাৰে, যেনে—

(ক) **নতুন অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণ** (Admission of a new Partner) ঃ অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠানত এজন ব্যক্তিক অংশীদাৰ হিচাপে ভর্তি কৰাকে, অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণ বোলা হয়। নতুন অংশীদাৰজনে ব্যৱসায়ত মূলধন বিনিয়োগ কৰে আৰু ব্যৱসায়ৰ সম্প্রসাৰণত সহায় কৰে।

(খ) **অংশীদাৰৰ অৱসৰ** (Retirement of a Partner) ঃ যেতিয়া এজন অংশীদাৰে নিজৰ শাৰীৰিক অসুস্থতাৰ বাবে বা আন কোনো কাৰণে প্রতিষ্ঠানখনৰ লগত সম্বন্ধ শেষ কৰিব বিচাৰে, তাকে অংশীদাৰৰ অৱসৰ বোলা হয়।

(গ) **অংশীদাৰৰ মৃত্যু** (Death of a Partner) ঃ এজন অংশীদাৰৰ মৃত্যুৰ ফলত জীৱিত অংশীদাৰসকলৰ মাজৰ সম্বন্ধত পৰিৱর্তন ঘটে। অংশীদাৰসকলৰ লাভ বিতৰণৰ অনুপাত সলনি হ'ব আৰু অংশীদাৰীৰ পুনঃগঠন হ'ব।

(ঘ) **অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠানৰ সংযোজন** (Amalgamation of firms) ঃ যেতিয়া এখন

অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠান আন এখন অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ লগত সংযোজিত হয় বা এজনীয়া মালিকানাধীন ব্যৱসায় এটাই অংশীদাৰী ব্যৱসায় ৰূপত ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰে, তাকে অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ সংযোজন বোলা হয়। এই সংযোজনৰ ফলত অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ পুনঃগঠন হয়।

এই অধ্যায়ত আমি নতুন অংশীদাৰ এজনৰ ভর্তিকৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম—

৮.৪ অংশীদাৰী পুনঃ গঠনত বিবেচনা কৰিবলগীয়া বিষয়সমূহ (Matters Requiring Attention on the Reconstitution of Partnership)

- **সুনামৰ মূল্যায়ণ** (Valuation of Goodwill) ঃ ব্যৱসায়ৰ প্ৰতিষ্ঠিত জনপ্ৰিয়তাক সুনাম বোলা হয়। লাভ বিতৰণৰ অনুপাতৰ সলনি হ'লে কোনো অংশীদাৰে লাভ অৰ্জন কৰে বা আন কোনো অংশীদাৰে লাভৰ কিছু অংশ ত্যাগ কৰিবলগীয়া হয়। এনে পৰিস্থিতিত যিজন অংশীদাৰে লাভ অৰ্জন কৰে তেওঁ আন অংশীদাৰক যিমান পৰিমাণৰ ক্ষতিপূৰণ দিব লগা হয়, তাকে সুনাম বোলা হয়। অংশীদাৰী ব্যৱসায়ত সুনামৰ মূল্যায়ণ নিম্নলিখিত পৰিস্থিতিসমূহত প্ৰয়োজন হয়—
- যেতিয়া বর্তমানৰ অংশীদাৰসকলৰ মাজৰ লাভ বিতৰণৰ অনুপাত সলনি হয়।
- নতুন অংশীদাৰ এজনৰ ভর্তিকৰণত।
- এজন অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যু।
- দুখন বা ততোধিক অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ সংযোজনত।
- ব্যৱসায়ৰ অৱসায়নত।
- ব্যৱসায়ৰ বিক্ৰীত।
- যেতিয়া অংশীদাৰী ব্যৱসায় সীমিত কোম্পানীলৈ ৰূপান্তৰিত কৰা হয়।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ১ঃ অংশীদাৰী পুনঃগঠন বুলিলে কি বুজে?

.....

.....

৮.৫ অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণত লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত (New Profit Sharing Ratio on Admission of a Partner)

আমি ইতিমধ্যে আলোচনা কৰি আহিছো যে যেতিয়া এজন নতুন অংশীদাৰে অংশীদাৰ প্ৰতিষ্ঠানত যোগদান কৰে, পুৰণি অংশীদাৰসকলে তেওঁলোকৰ কিছু অংশ ত্যাগ কৰিব লাগে। পুৰণি অংশীদাৰসকলে যি অনুপাতত নিজৰ অংশ নতুন অংশীদাৰজনৰ বাবে ত্যাগ কৰে, তাক

ত্যাগৰ অনুপাত বোলা হয়। যিহেতু নতুন অংশীদাৰজনৰ ভৰ্তিকৰণৰ ফলত অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পুনঃগঠন কৰা হয়, সেয়েহে ব্যৱসায়ৰ লাভ-লোকচান নতুন অনুপাতত ভাগ কৰা হয়। ইয়াকে লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত বোলা হয়।

বৰ্তমানৰ আৰু নতুন অংশীদাৰৰ মাজৰ চুক্তিৰ ওপৰত লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতৰ গণনা নিৰ্ভৰ কৰে। নিম্নলিখিত পৰিস্থিতিসমূহৰ আধাৰত লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত গণনা কৰাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হ'ব—

পৰিস্থিতি ১ ঃ যেতিয়া বৰ্তমানৰ অংশীদাৰসকলৰ অংশৰ সালসলনিৰ বিষয়ে উল্লেখ নকৰি কেৱল নতুন অংশীদাৰজনৰ অংশৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা হয়—

উদাহৰণ ১ ঃ অৰুণ আৰু বৰুণে 4 : 1 অনুপাতত ব্যৱসায়ৰ লাভ-লোকচান ভাগ কৰে। ভৱিষ্যতৰ লাভ-লোকচানত $\frac{1}{5}$ অংশৰে তেওঁলোকে তৰুণক নতুন অংশীদাৰ হিচাপে অন্তৰ্ভুক্ত কৰি ল'লে। অংশীদাৰসকলৰ লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত গণনা কৰক।

Solution: Let, the total share be 1

Tarun's share = $\frac{1}{5}^{th}$

- Remaining share = $=1-\frac{1}{5}=\frac{5-1}{5}=\frac{4}{5}^{th}$
- The remaining share $\frac{4}{5}$ will be shared by Arun and Barun in their old ratio i.e., 4 : 1
- Arun's new share = $\frac{4}{5}$ of $\frac{4}{5}=\frac{16}{25}$
- Barun's new share = $\frac{1}{5}$ of $\frac{4}{5}=\frac{4}{25}$
- Tarun's share = $\frac{1}{5}\times\frac{5}{5}=\frac{5}{25}$
- The new profit sharing ratio among Arun : Barun : Tarun = 16 : 4 : 5

পৰিস্থিতি ২ ঃ যেতিয়া নতুন অংশীদাৰজনে বৰ্তমানৰ অংশীদাৰসকলৰ পৰা নিৰ্দিষ্ট অনুপাতত নিজৰ অংশ অধিগ্ৰহণ কৰে।

উদাহৰণ ২ ঃ অৰুণ আৰু বৰুণ দুজন অংশীদাৰ আৰু তেওঁলোকে 4 : 1 অনুপাত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। $\frac{3}{10}$ অংশৰে তেওঁলোকে তৰুণক অংশীদাৰ কৰি ল'লে। ইয়াৰে $\frac{2}{10}$ অৰুণৰ পৰা আৰু $\frac{1}{10}$ বৰুণৰ পৰা লাভ কৰিলে। লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত গণনা কৰক।

Solution: Arun's old share = $\frac{4}{5}$

· Arun's new share = $\frac{4}{5} - \frac{2}{10} = \frac{8-2}{10} = \frac{6}{10}$

Barun's old share = $\frac{1}{5}$

· Barun's new share = $\frac{1}{5} - \frac{1}{10} = \frac{2-1}{10} = \frac{1}{10}$

and Tarun's share = $\frac{3}{10}$

· New profit and loss ratio between Arun : Barun : Tarun = 6 : 1 : 3

পৰিস্থিতি ৩ ঃ যেতিয়া বৰ্তমানৰ অংশীদাৰসকলে নতুন অংশীদাৰজনৰ বাবে কিছু অংশ ত্যাগ কৰে।

উদাহৰণ ৩ ঃ অৰুণ আৰু বৰুণে 4 : 1 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই। তেওঁলোকৰ নতুন অংশীদাৰ তৰুণৰ বাবে অৰুণে তেওঁৰ অংশৰ $\frac{1}{4}$ আৰু বৰুণে তেওঁৰ অংশৰ $\frac{1}{3}$ ত্যাগ কৰিলে। লাভ বিতৰণ নতুন অনুপাত গণনা কৰক।

Arun surrendered = $\frac{1}{4}$ of $\frac{4}{5} = \frac{4}{20}$

· Arun's new share = $\frac{4}{5} - \frac{4}{20} = \frac{16-4}{20} = \frac{12}{20}$

Barun surrendered = $\frac{1}{3}$ of $\frac{1}{5} = \frac{1}{15}$

· Barun's new share = $\frac{1}{5} - \frac{1}{15} = \frac{3-1}{15} = \frac{2}{15}$

and Tarun's share = $\frac{4}{20} + \frac{1}{15} = \frac{12+4}{60} = \frac{8}{60}$

· New profit sharing sharing ratio among Arun : Barun : Tarun

$= \frac{12}{20} : \frac{2}{15} : \frac{8}{60}$

$= \frac{36}{60} : \frac{8}{60} : \frac{8}{60}$

= 9 : 2 : 2

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ২ঃ অংশীদাৰ এজনৰ ভৰ্তিকৰণ বুলিলে কি বুজে?

.....

.....

প্ৰশ্ন নং ৩ঃ X আৰু Y দুজন অংশীদাৰ আৰু তেওঁলোকে 2 : 1 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। ভৱিষ্যতৰ লাভ-লোকচানৰ $\frac{1}{4}$ অংশৰে z ক অংশীদাৰ হিচাপে ভৰ্তি কৰোৱা হ'ল। X, Y আৰু Z ৰ মাজৰ লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত গণনা কৰক।

.....

.....

৮.৬ অংশীদাৰৰ অৱসৰৰ অৰ্থ (Meaning of Retirement of a Partner)

যেতিয়া এজন অংশীদাৰে নিজৰ কাম বা স্বাস্থ্যজনিত কাৰণত বা আন কোনো কাৰণৰ বাবে অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পৰা অব্যাহতি লয়, তাকে অংশীদাৰৰ অৱসৰ বোলা হয়। অৱসৰৰ ক্ষেত্ৰত অংশীদাৰজনে কমেও ছমাহৰ আগতে আন অংশীদাৰসকলক এই বিষয়ে জাননী দিব লাগে। ভাৰতীয় অংশীদাৰী আইন, ১৯৩২ৰ ধাৰা ৩২ (১) অনুসৰি এজন অংশীদাৰে নিম্নলিখিত ধৰণে অৱসৰ ল'ব পাৰে—

- আন অংশীদাৰসকলৰ সন্মতিমৰ্মে
- চুক্তি অনুযায়ী
- আন অংশীদাৰসকলক লিখিত জাননীৰ জৰিয়তে

অংশীদাৰ এজনৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ লগে লগে অংশীদাৰীৰ অৱসান ঘটে আৰু চলিত অংশীদাৰসকলে নতুন অংশীদাৰী গঠন কৰিব পাৰে। এজন অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ ফলত তলত দিয়া বিষয়সমূহ বিবেচনা কৰিব লাগে—

- অৱসৰৰ সময়ত অংশীদাৰজনে পাব লগা টকাৰ পৰিমাণ
- অংশীদাৰৰ মৃত্যুৰ পাছত ইচ্ছাপত্ৰৰ নিৰ্বাহক বা আইনী উত্তৰাধিকাৰীক পৰিশোধ কৰিব লগা টকাৰ পৰিমাণ
- অৱসৰ লোৱা বা মৃত অংশীদাৰৰ মূলধন ওভটাই দিয়াৰ ব্যৱস্থা।

অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ সময়ত বিবেচনা কৰিবলগীয়া বিষয়সমূহ (Matters requiring attention at the time of retirement/death of a partner)

অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ সময়ত বিবেচনা কৰিবলগীয়া বিষয়সমূহ—

- লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত আৰু উপাৰ্জনৰ অনুপাতৰ গণনা
- সুনামৰ হিচাপসম্পৰ্কীয় ব্যৱস্থা

- সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ পুনঃ মূল্যায়ণ
- পুঁজি বা সঞ্চিত লাভৰ বিতৰণ
- অৱসৰৰ দিনলৈ লাভ বা লোকচানৰ ভাগ বিতৰণ
- মূলধনৰ নিষ্পত্তিকৰণ
- অৱসৰ গ্ৰহণ কৰা অংশীদাৰজনৰ পৰিশোধ কৰিবলগীয়া ধন।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ৪ঃ অংশীদাৰৰ অৱসৰ বুলিলে কি বুজে?

.....

.....

৮.৭ অংশীদাৰৰ অৱসৰত লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাত (New Profit Sharing Ratio and Gaining Ratio on Retirement of a Partner)

অংশীদাৰ এজনৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ পাছত আন অংশীদাৰসকলে অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ লাভ-লোকচান লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতত ভগাই লয়। নিম্নলিখিত পৰিস্থিতিসমূহৰ ওপৰত লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতৰ গণনা নির্ভৰ কৰে—

(ক) অৱসৰ লোৱা বা মৃত অংশীদাৰজনৰ অংশ বাদ দি আন অংশীদাৰসকলে লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত গণনা কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ ১ঃ Q, R আৰু S অংশীদাৰ তিনিজনে 3 : 2 : 2 অনুপাতত লাভ লোকচান ভগাই লয়। S য়ে ব্যৱসায়ৰ পৰা অৱসৰ ল'লে। আন অংশীদাৰসকলৰ লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত গণনা কৰক।

সমাধান ঃ যিহেতু চলিত অংশীদাৰসকলৰ লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতৰ বিষয়ে একো উল্লেখ কৰা হোৱা নাই। সেয়ে Q আৰু Rয়ে তেওঁলোকৰ পুৰণা অনুপাত মতে লাভ-লোকচান ভগাই ল'ব।

∴ Q আৰু R ৰ মাজৰ লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত হৈছে = 3 : 2

(খ) চলিত অংশীদাৰসকলে অৱসৰ লোৱা বা মৃত অংশীদাৰজনৰ অংশ এক নির্দিষ্ট অনুপাতত ভগাই লোৱাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে।

উদাহৰণ ২ঃ Q, R আৰু S অংশীদাৰ তিনিজনে 3 : 2 : 2 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। S য়ে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে আৰু তেওঁৰ অংশ Q আৰু R য়ে 2 : 1 অনুপাতত ভগাই ল'লে। লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত গণনা কৰক।

সমাধান ঃ

Q gets = $\frac{2}{3}$ of $\frac{3}{7} = \frac{2}{7}$

R gets = $\frac{1}{3}$ of $\frac{3}{7} = \frac{1}{7}$

- Q's new ratio = $\frac{2}{7} + \frac{2}{7} = \frac{2+2}{7} = \frac{4}{7}$
- R's new ratio = $\frac{2}{7} + \frac{1}{7} = \frac{2+1}{7} = \frac{3}{7}$
- New profit sharing ratio = 4 : 3

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ৫ঃ X, Y আৰু Z অংশীদাৰ তিনিজনে 2 : 2 : 1 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। Y য়ে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰিলে। X আৰু Z য়ে সমানে তেওঁৰ অংশটো ভগাই ল'লে। X আৰু Z ৰ মাজৰ লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত গণনা কৰক।

.....

.....

.....

৮.৮ ত্যাগৰ অনুপাত আৰু উপাৰ্জনৰ অনুপাতৰ মাজৰ পাৰ্থক্য **(Differences between Sacrificing Ratio and Gaining Ratio)**

উপাৰ্জনৰ অনুপাত (Gaining Ratio)

উপাৰ্জনৰ অনুপাত হৈছে অৱসৰ লোৱা বা মৃত অংশীদাৰজনৰ অংশটো চলিত অংশীদাৰসকলে লাভ কৰা অংশ। সুনামৰ বিতৰণ কৰিবলৈ এই অনুপাতৰ প্ৰয়োজন হয়। নিম্নলিখিত সূত্ৰটো ব্যৱহাৰ কৰি উপাৰ্জনৰ অনুপাত গণনা কৰা হয়—

উপাৰ্জনৰ অনুপাত = নতুন অংশ—পুৰণি অংশ

এইটো মন কৰিবলগীয়া যে যদি লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতৰ বিষয়ে উল্লেখ নাথাকে, তেনেহ'লে লাভ বিতৰণ পুৰণি অনুপাত আৰু উপাৰ্জনৰ অনুপাত একে হ'ব।

উদাহৰণ ৪ ঃ X, Y আৰু Z য়ে অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানখনৰ লাভ-লোকচান সমানে ভগাই লয়। Y য়ে অৱসৰ ল'লে আৰু আন অংশীদাৰসকলে 5 : 4 অনুপাতত নতুন প্ৰতিষ্ঠানখনৰ লাভ-লোকচান ভগাই ল'বলৈ সিদ্ধান্ত ল'লে। উপাৰ্জনৰ অনুপাত গণনা কৰক।

সমাধান ঃ X : Y : Z = 1 : 1 : 1

New ratio among x : z = 5 : 4

· Gaining ratio = New ratio – Old ratio

$$\therefore x = \frac{5}{9} - \frac{1}{3} = \frac{5-3}{9} = \frac{2}{9}$$

$$z = \frac{4}{9} - \frac{1}{3} = \frac{4-3}{9} = \frac{1}{9}$$

· Gaining ratio = 2 : 1

ত্যাগৰ অনুপাত

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা এইটো স্পষ্ট হৈ পৰিছে যে যেতিয়া অংশীদাৰীত নতুন অংশীদাৰ এজন ভর্তি হয়, বর্তমানৰ অংশীদাৰসকলে নিজৰ লাভৰ কিছু অংশ ত্যাগ কৰিব লাগে। এজন অংশীদাৰে যিটো অংশ পাই আছিল আৰু বর্তমান তেওঁ যিটো অংশ পাব, সেই দুটাৰ পার্থক্যই হৈছে ত্যাগৰ অনুপাত। ত্যাগৰ অনুপাত তলত দিয়া ধৰণে গণনা কৰা হয়

ত্যাগৰ অনুপাত = পুৰণা অনুপাত — নতুন অনুপাত

উদাহৰণ ৪ ঃ X আৰু Y দুজন অংশীদাৰ আৰু তেওঁলোকে 3 : 2 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। Z ক নতুন অংশীদাৰ হিচাপে অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়। X, Y আৰু Z ৰ মাজৰ লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত হ'ল 5 : 3 : 2। ত্যাগৰ অনুপাত গণনা কৰক।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ৬ঃ ত্যাগৰ অনুপাত বুলিলে কি বুজে?

.....

.....

ত্যাগৰ অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাতৰ মাজৰ পার্থক্যসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

	ভিত্তি	ত্যাগৰ অনুপাত	উপার্জনৰ অনুপাত
১	অর্থ	এই অনুপাতৰ আধাৰত পুৰণি অংশীদাৰসকলে তেওঁলোকৰ লাভৰ কিছু অংশ নতুন অংশীদাৰজনৰ বাবে ত্যাগ কৰে।	অৱসৰ লোৱা বা মৃত্যু হোৱা অংশীদাৰজনৰ লাভৰ অংশ এই অনুপাতত আন অংশীদাৰসকলে ভাগ কৰি লয়।
২	পৰিস্থিতি	নতুন অংশীদাৰ এজনৰ ভর্তিৰ সময়ত এই অনুপাত গণনা কৰা হয়।	এজন অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুত এই অনুপাত গণনা কৰা হয়।
৩	উদ্দেশ্য	পুৰণি অংশীদাৰসকলে লাভৰ যি অংশ নতুন অংশীদাৰজনৰ বাবে ত্যাগ কৰে, তাৰ ক্ষতিপূৰণ নতুন অংশীদাৰজনে পৰিশোধ কৰিব লাগে আৰু ইয়াৰ পৰিমাণ নির্ধাৰণ কৰিবলৈ ত্যাগৰ অনুপাত গণনা কৰা হয়।	চলিত অংশীদাৰসকলে অৱসৰপ্রাপ্ত বা মৃত অংশীদাৰজনক দিব লগা ক্ষতিপূৰণৰ পৰিমাণ নির্ধাৰণ কৰিবলৈ উপার্জনৰ অনুপাত গণনা কৰা হয়।

৪	গণনাৰ পদ্ধতি	লাভ বিতৰণৰ পুৰণি অনুপাতৰ পৰা লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত বিয়োগ কৰি ত্যাগৰ অনুপাত গণনা কৰা হয়।	লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতৰ পৰা লাভ বিতৰণৰ পুৰণি অনুপাত বিয়োগ কৰি উপার্জনৰ অনুপাত গণনা কৰা হয়।

অনুশীলনী ১

2 : 2 : 1 অনুপাতত A, B আৰু C অংশীদাৰ তিনিজনে লাভ-লোকচান ভাগ কৰি লয়। B য়ে অৱসৰ ল'লে আৰু A আৰু C য়ে ভৱিষ্যতৰ লাভ-লোকচান 4 : 1 অনুপাতত ভাগ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। উপার্জনৰ অনুপাত গণনা কৰক।

৮.৯ অৱসৰৰ সময়ত সুনামৰ হিচাপসম্পর্কীয় ব্যৱস্থা (Accounting Treatment of Goodwill at the Time of Retirement of Partner)

সকলো অংশীদাৰৰ যৌথ উদ্যমিতাৰ ফলত অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠানখনে সুনাম অর্জন কৰে। সেয়েহে অৱসৰ বা মৃত্যুৰ ক্ষেত্রত অংশীদাৰ এজনে সুনামৰ এক অংশ পোৱাতো বাঞ্ছনীয়। এই ক্ষেত্রত অংশীদাৰসকলৰ মাজত থকা চুক্তিৰ আধাৰত সুনামৰ মূল্যায়ংকন কৰা হয়। সুনামৰ মূল্যায়কনৰ পাছত অৱসৰপ্রাপ্ত বা অংশীদাৰজনক বা মৃত অংশীদাৰজনৰ উত্তৰাধিকাৰীজনক উপযুক্ত লাভাংশ দিবলৈ প্রতিষ্ঠানখনৰ হিচাপৰ বহীত যাৱতীয় জাবেদা প্রৱিষ্টিসমূহ লিপিবদ্ধ কৰা হয়।

৮.১০ সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ পুনঃ মূল্যায়ণ (Revaluation of Assets and Liabilities)

যেতিয়া এজন নতুন অংশীদাৰে অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠানত যোগদান কৰে ব্যৱসায়টোৰ সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ পুনঃ মূল্যায়ণ কৰিব লগা হয়। সময়ৰ লগে লগে কিছুমান সম্পত্তিৰ মূল্য কমি যায় আৰু আন কিছুমান সম্পত্তিৰ মূল্য বাঢ়ি যায় আৰু সেয়েহে এইবোৰৰ পুনঃ মূল্যায়ণ কৰা উচিত। দেনাসমূহৰ ক্ষেত্রত উদ্ধৃত্ত পত্রত উল্লেখ কৰা আৰু প্রকৃতার্থত পৰিশোধ কৰিবলগীয়া মূল্যৰ তাৰতম্য থাকিব পাৰে। সেয়েহে সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ পুনঃ মূল্যায়ণ কৰাটো আৰু উদ্ধৃত্ত পত্রত উচিত মূল্য উল্লেখ কৰা নতুন অংশীদাৰজনৰ বাবে আৱশ্যক হৈ পৰে। সম্পত্তি আৰু দেনাৰ পুনঃ মূল্যায়ণৰ ফলত হোৱা লাভ বা লোকচান নতুন অংশীদাৰজনৰ ভর্তিৰ আগতে পুৰণি অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপত অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়। কোনো অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ ক্ষেত্রতো সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ পুনঃ মূল্যয়ণ কৰা হয়। এই ক্ষেত্রত হোৱা লাভ বা লোকচান পুৰণি অংশীদাৰসকলৰ মাজত লাভ বিতৰণৰ পুৰণি অনুপাতত ভাগ কৰা হয়।

জানি থোৱা ভাল

নতুন অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণৰ সময়ত যদি কোনো পুঁজি বা সঞ্চিত লাভ উদ্বতপত্রৰ দেনা দিশত বা বিতৰণ নোহোৱাকে কোনো লোকচান উদ্ধৃত্ত পত্রৰ সম্পত্তি দিশত অন্তর্ভুক্ত হৈ থাকে, সেইসমূহ পুৰণি অংশীদাৰৰ মাজত লাভ বিতৰণৰ পুৰণি অনুপাতত ভগাই ল'ব লাগে। এনেধৰণৰ পুঁজি, লাভ বা লোকচান বিগত বছৰসমূহৰ আৰু পুৰণি অংশীদাৰসকলহে এইবোৰৰ অংশীদাৰ। কোনো অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ ক্ষেত্রতো এই প্রক্রিয়া অৱলম্বন কৰা হয়।

অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ সময়তো সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ পুনঃ মূল্যায়ণ কৰাটো জৰুৰী হৈ পৰে। ইয়াৰ বাবে পুনঃ মূল্যায়ণৰ হিচাপ প্রস্তুত কৰা হয়। পুনঃ মূল্যায়ণৰ সময়ত লিপিবদ্ধ কৰিব লগা জাবেদা প্রৱিষ্টিসমূহ তলত দিয়া চর্তসমূহৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰে—

যেতিয়া সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহ উদ্বৃত্তপত্রত পুনঃ মূল্যায়ণৰ পাছত সংশোধিত মূল্যত উপস্থাপন কৰা হয়।

উদাহৰণ ঃ A, B আৰু C অংশীদাৰ তিনিজনে 3 : 2 : 1 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। যেতিয়া A য়ে অৱসৰ গ্রহণ কৰিলে 60,000 টকাৰ মেছিনটো পুনঃ মূল্যায়ণ কৰি 80,000 টকা হ'ল। পাওনাদাৰ আৰু মজুত পণ্যৰ মূল্য হ্রাস হৈ ক্রমে 2000 আৰু 4,000 টকা হ'ল।

প্রয়োজনীয় জাবেদা প্রৱিষ্টিসমূহ লিপিবদ্ধ কৰক।

সমাধান ঃ

Journal Intries in the books of the firm

Date	Particulars		L.F.	Dr. (Amo.)	Cr. (Amo.)
	Revaluation A/c	Dr.		4,000	
	To Stock A/c				4,000
	(Being fall in the value of stock debited to revaluation account)				
	Machinery A/c	Dr.		20,000	
	Creditors A/c	Dr.		2,000	
	To Revaluation A/c				22,000
	(Being gain on revaluation of machinery and creditors credited to revaluation account)				
	Revaluation A/c	Dr.		18,000	
	To A's capital A/c				9,000
	To B's capital A/c				6,000

	To C's capital A/c (Being profit on revaluation transfred to all capital A/c in old profit sharing ratio)			3,000

যেতিয়া সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহ পুনঃ মূল্যায়ণৰ পাছতো পুৰণি মূল্যত উদ্বৃত্তপত্রত উপস্থাপন কৰা হয়।

উদাহৰণ ঃ A, B আৰু C অংশীদাৰ তিনিজনে 3 : 2 : 1 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। যেতিয়া A য়ে অৱসৰ গ্রহণ কৰিলে 60,000 টকাৰ মেছিনটো পুনঃ মূল্যায়ণ কৰি 80,000 টকা হ'ল। পাওনাদাৰ আৰু মজুত পণ্যৰ মূল্য হ্রাস হৈ ক্রমে 2,000 আৰু 4,000 টকা হ'ল। B আৰু C য়ে সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহ পুৰণি মূল্যত উপস্থাপন কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰিলে। প্রয়োজনীয় জাবেদা প্রৱিষ্টিসমূহ লিপিবদ্ধ কৰক।

সমাধান ঃ

Journal entries in the books of the firm

Date	Particulars	L.F.	Dr. (Rs.)	Cr. (Rs.)
	Memorendum Revaluation A/c Dr.		4,000	
	To Stock A/c			4,000
	(Being fall in the value of stock debited to revaluation account)			
	Machinery A/c Dr.		20,000	
	Creditors A/c Dr.		2,000	
	To Memorandum Revaluation A/c			22,000
	(Being gain on revaluation of machinery and creditors credited to revaluation account)			
	Memorandum Revaluation A/c Dr.		18,000	
	To A's capital A/c			9,000
	To B's capital A/c			6,000
	To C's capital A/c			3,000
	(Being profit on revaluation transferred to all partners capital A/c in their old profit sharing ratio)			
	Stock A/c Dr.		4,000	
	To Memorandum Revaluation A/c			4,000

	(Being reversal of the entry)			
	Memorendum Revaluation A/c Dr.		22,000	
	To Machinery A/c			20,000
	To Creditors A/c			2,000
	(Being reversal of the entry)			
	B's Capital A/c Dr.		12,000	
	C's Capital A/c Dr.		6,000	
	To Memorandum Revaluation A/c			18,000
	(Being reversal of the entry)			

জানি থোৱা ভাল

উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ দেনা দিশত থকা সঞ্চিত পুঁজি আৰু লাভ-লোকচান হিচাপে বিতৰণ নোহোৱা পুঁজি আৰু লাভ থকাটো সূচায়। আনহাতে উদ্বৃত্ত পত্ৰত সম্পত্তি দিশত থকা লাভ-লোকচান হিচাপে সঞ্চিত লোকচান সূচায়। সেয়েহে কোনো অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ সময়ত উদ্বৃত্তপত্ৰত থকা সঞ্চিত পুঁজি বা সঞ্চিত লাভ অথবা লোকচান থাকিলে, এইবোৰ সকলো অংশীদাৰৰ অংশ আৰু লাভ বিতৰণৰ পুৰণি অনুপাতত অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ কৰা হয়।

অৱসৰ বা মৃত্যুৰ দিনালৈ লাভ-লোকচানৰ ভাগ বিতৰণ (Sharing of Profit/Loss upto the date of retirement / death)

হিচাপৰক্ষণ কালৰ শেষ দিনত কোনো এজন অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যু হ'লে সেই বছৰৰ লাভ বা লোকচান অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপত অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়। আনহাতে যদি অংশীদাৰ এজনৰ অৱসৰ বা মৃত্যু হিচাপৰক্ষণ কালৰ যিকোনো এদিনত হয় তেনেহ'লে শেষৰ উদ্বৃত্তপত্ৰৰ তাৰিখৰ পৰা অংশীদাৰজনৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ দিনালৈ লাভ/লোকচান গণনা কৰা হয়।

মূলধনৰ সমাযোজন (Adjustment of capital)

অংশীদাৰ এজনৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ পাছত আন অংশীদাৰসকলে মূলধন লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতৰ আধাৰত মূলধনৰ সমাযোজন কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে। এনে ক্ষেত্ৰত লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতৰ ভিত্তিত প্ৰত্যেকজন অংশীদাৰৰ মূলধন গণনা হয়। মূলধনৰ ঘাটি হ'লে, অংশীদাৰজনে পৰিশোধ কৰে আৰু যদি মূলধন অতিৰিক্ত থাকে, অংশীদাৰজনক সেই পৰিমাণ ওভতাই দিয়া হয়।

অৱসৰপ্ৰাপ্ত বা মৃত অংশীদাৰজনৰ নিৰ্বাহকজনক পৰিশোধ কৰিব লগা ধন (Payment of the amount due to the retiring partner or executor of the deceased partner)

সকলোধৰণৰ সংযোজনৰ পাছত অৱসৱপ্রাপ্ত বা মৃত অংশীদাৰজনক পৰিশোধ কৰিব লগা নির্ধাৰিত ধন নিম্নলিখিত ধৰণে নিষ্পত্তি কৰিব পাৰি—

(ক) নগদ ধনেৰে সম্পূর্ণ পৰিশোধ

(খ) পৰিশোধ কৰিবলগীয়া ধন প্রতিষ্ঠানখনলৈ ঋণ আগবঢ়োৱা হিচাবে বিবেচনা কৰিব পাৰি আৰু প্রতিষ্ঠানখনে চুক্তি অনুযায়ী সেই পৰিমাণৰ ওপৰত সুত পৰিশোধ কৰিব। কোনো চুক্তি নাথাকিলে অৱসৱপ্রাপ্ত বা মৃত অংশীদাৰজনৰ নির্বাহকজনে 6% হাৰত সুত পাব।

অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন নং ৭ঃ ত্যাগৰ অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাতৰ মাজৰ যিকোনো দুটা পার্থক্য উল্লেখ কৰক।

.....

.....

.....

৮.১১ অধ্যয়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

এই অধ্যায়টোত আমি নিম্নলিখিত বিষয় সমূহ আলোচনা কৰিলো ঃ

- যেতিয়া এজন অংশীদাৰে নিজৰ বয়স বা স্বাস্থ্যজনিত কাৰণত বা আন কোনো কাৰণৰ বাবে অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠানখনৰ পৰা অব্যাহতি লয়, তাকে অংশীদাৰৰ অৱসৰ বোলা হয়।
- এজন অংশীদাৰে নিম্নলিখিত ধৰণে অৱসৰ ল'ব পাৰে—
  - আন অংশীদাৰসকলৰ সন্মতি মর্মে,
  - চুক্তি অনুযায়ী,
  - আন অংশীদাৰসকলক লিখিত জাননীৰ জৰিয়তে।
- অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ সময়ত বিবেচনা কৰিবলগীয়া বিষয়সমূহ—
  - সুনামৰ হিচাপসম্পর্কীয় ব্যৱস্থা
  - সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ পুনঃ মূল্যায়ণ
  - অৱসৰৰ দিনলৈ লাভ বা লোকচানৰ ভাগ বিতৰণ, ইত্যাদি।
- এজন অংশীদাৰৰ মৃত্যু বা অৱসৰৰ পাছত আন অংশীদাৰসকলে লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়।
- যি অনুপাতত অৱসৱপ্রাপ্ত বা মৃত অংশীদাৰজনৰ অংশটো আন অংশীদাৰসকলে ভাগ কৰি লয়, তাকে উপার্জনৰ অনুপাত বোলা হয়।

- এজন অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ সময়ত সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ পুনঃ মূল্যায়ণ কৰা হয়।
- অৱসৰপ্রাপ্ত বা মৃত অংশীদাৰৰ অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠানত থকা অংশ অৱসৰপ্রাপ্ত অংশীদাৰজনক বা মৃত অংশীদাৰজনৰ নির্বাহকক পৰিশোধ কৰা হয় বা এই অংশটোক অংশীদাৰজনে প্রতিষ্ঠানখনলৈ আগবঢ়োৱা ঋণ হিচাপেও বিবেচনা কৰিব পাৰি।
- যেতিয়া এজন ব্যক্তিয়ে এখন চলিত অংশীদাৰী প্রতিষ্ঠানত যোগদান কৰে তাকে অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণ বোলা হয়।
- অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণত পুৰণি অংশীদাৰসকলে তেওঁলোকৰ কিছু অংশ নতুন অংশীদাৰজনৰ বাবে ত্যাগ কৰিব লগা হয়।
- লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত, ত্যাগৰ অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাতৰ গণনা।
- অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুত তেওঁৰ অংশ উপার্জনৰ অনুপাতত বর্তমানৰ অংশীদাৰসকলে ভগাই লয়।

৮.১২ অধিক জানিবলৈ

ইংৰাজী গ্রন্থ ঃ

1) Bhattacharya Ashis. Financial Accounting, New Delhi, Prentice Hall of India Pvt. Ltd.
2) Maheshwari S. N. Financial Accounting, New Delhi, Vikash Publishing House Pvt. Ltd.
3) Dam B. B. & Theory and Gautam H. C. Practice of Financial Accounting, Guwahati, Capital Publishing Company.
4) Gupta R. L. & Radhaswamy M. Accountancy, New Delhi, Sultan Chand & Sons.

৮.১৩ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্রশ্নৰ উত্তৰঃ কেইজনমান নির্দিষ্ট ব্যক্তিৰ চুক্তিৰ ফলত অংশীদাৰীৰ সৃষ্টি হয়। চুক্তিখনত কোনো পৰিৱর্তন ঘটিলে, অংশীদাৰসকলৰ মাজৰ সম্বন্ধবো পৰিৱর্তন ঘটে আৰু ইয়াকে অংশীদাৰীৰ পুনঃগঠন বোলা হয়।

২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানত এজন ব্যক্তিক অংশীদাৰ হিচাপে ভর্তি কৰাকে অংশীদাৰৰ ভর্তিকৰণ বোলা হয়। নতুন অংশীদাৰজনে ব্যৱসায়ত মূলধন বিনিয়োগ কৰে আৰু ব্যৱসায়ৰ সম্প্ৰসাৰণত সহায় কৰে।

৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ Let the total share be 1

Z's share = $\frac{1}{4}$

· Remaining share = $1-\frac{1}{4}$

$=\frac{4-1}{5}=\frac{3}{5}$

The remaining share $\frac{3}{4}$ will be shared by X and Y in the ratio of 2 : 1.

· X's new share $=\frac{2}{3}$ of $\frac{3}{4}=\frac{6}{12}$

Y's new share $=\frac{1}{3}$ of $\frac{3}{4}=\frac{3}{12}$

Z's new share $=\frac{1}{4}$ of $\frac{3}{3}=\frac{3}{12}$

· New profit sharing ratio = 6 : 3 : 3

= 2 : 1 : 1

৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ যেতিয়া এজন অংশীদাৰে নিজৰ কাম বা স্বাস্থ্যজনিত কাৰণত বা আন কোনো কাৰণৰ বাবে অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠানখনৰ পৰা অব্যাহতি লয়, তাকে অংশীদাৰৰ অৱসৰ বোলা হয়। অৱসৰৰ ক্ষেত্ৰত অংশীদাৰজনে কমেও ছমাহৰ আগতে আন অংশীদাৰসকলক এই বিষয়ে জাননী দিব লাগে। অংশীদাৰ এজনৰ অৱসৰৰ সময়ত অংশীদাৰীৰ অৱসান ঘটে আৰু চলিত অংশীদাৰসকলে নতুন অংশীদাৰী গঠন কৰিব পাৰে।

৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ X's gain $=\frac{2}{5}\times\frac{1}{2}$

$=\frac{2}{10}=\frac{1}{5}$

Z's gain $=\frac{2}{5}\times\frac{1}{2}$

$=\frac{2}{10}=\frac{1}{5}$

X's now share $=\frac{2}{5}+\frac{1}{5}$

$$= \frac{2+1}{5} = \frac{3}{5}$$

Z's now share $= \frac{1}{5} + \frac{1}{5}$

$$= \frac{1+1}{5} = \frac{2}{5}$$

∴ Now Ratio of X and Z is 3 : 2

৬ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ যেতিয়া অংশীদাৰীত নতুন অংশীদাৰ এজন ভর্তি হয়, বর্তমানৰ অংশীদাৰসকলে নিজৰ লাভৰ কিছু অংশ ত্যাগ কৰিব লাগে। এজন অংশীদাৰে যিটো অংশ পাই আছিল আৰু বর্তমান তেওঁ যিটো অংশ পাব, সেই দুটাৰ পার্থক্যই হৈছে ত্যাগৰ অনুপাত। ত্যাগৰ অনুপাত তলত দিয়া ধৰণে গণনা কৰা হয়

ত্যাগৰ অনুপাত = পুৰণা অনুপাত — নতুন অনুপাত

৭ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ

ত্যাগৰ অনুপাত	উপার্জনৰ অনুপাত
এই অনুপাতৰ আধাৰত পুৰণি অংশীদাৰসকলে অংশীদাৰজনৰ তেওঁলোকৰ লাভৰ কিছু অংশ নতুন অংশীদাৰজনৰ বাবে ত্যাগ কৰে।	অৱসৰ লোৱা বা মৃত্যু হোৱা লাভৰ অংশ এই অনুপাতত আন অংশীদাৰসকলে ভাগ কৰি লয়।
নতুন অংশীদাৰ এজনৰ ভর্তিৰ সময়ত এই অনুপাত গণনা কৰা হয়।	এজন অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুত এই অনুপাত গণনা কৰা হয়।

৮.১৪ আৰ্হি প্ৰশ্ন

প্ৰশ্ন ১ঃ অংশীদাৰৰ অৱসৰ বা মৃত্যুৰ সময়ত সম্পত্তি আৰু দেনাসমূহৰ কিয় পুনঃমূল্যায়ণ কৰা হয়?

প্ৰশ্ন ২ঃ উপার্জনৰ অনুপাত বুলিলে কি বুজে? অংশীদাৰৰ অৱসৰৰ সময়ত কেনেকৈ এই অনুপাত গণনা কৰা হয়?

প্ৰশ্ন ৩ঃ A, B আৰু C অংশীদাৰকেইজনে 4 : 3 : 2 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। Aয়ে অৱসৰ ল'লে আৰু B আৰু C-য়ে তেওঁৰ অংশ সমানে ভগাই ল'লে। লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাত গণনা কৰক।

প্ৰশ্ন ৪ঃ P, Q আৰু R য়ে সমানে লাভ-লোকচান ভগাই লয়। R-য়ে অৱসৰ ল'লে। Rৰ অংশৰ $\frac{2}{3}$ P য়ে আৰু $\frac{1}{3}$ G য়ে ল'লে। লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত আৰু উপার্জনৰ অনুপাত গণনা কৰক।

প্ৰশ্ন ৫ঃ উপাৰ্জনৰ অনুপাত বুলিলে কি বুজে?

প্ৰশ্ন ৬ঃ সম্পত্তি আৰু দেনাৰ পুনঃ মূল্যায়ণ বুলিলে কি বুজে? অংশীদাৰ এজনৰ ভৰ্তিকৰণত কিয় ইয়াৰ প্ৰয়োজন হয়?

প্ৰশ্ন ৭ঃ P আৰু Q অংশীদাৰজনে 7 : 3 অনুপাতত লাভ ভগাই লয়। R ক অংশীদাৰীত ভৰ্তি কৰোৱা হ'ল। Pয়ে তেওঁৰ $\frac{1}{7}$ অংশ আৰু Q য়ে তেওঁৰ $\frac{1}{3}$ অংশ R ৰ বাবে ত্যাগ কৰিলে। অংশীদাৰসকলৰ লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত আৰু ত্যাগৰ অনুপাত গণনা কৰক।

প্ৰশ্ন ৮ঃ X, Y আৰু Z অংশীদাৰকেইজনে 4 : 3 : 2 অনুপাতত লাভ-লোকচান ভগাই লয়। Wক $\frac{1}{9}$ অংশৰ বাবে অংশীদাৰ কৰা হ'ল। X য়ে নিজৰ অংশ একেই ৰাখিব। লাভ বিতৰণৰ নতুন অনুপাত আৰু ত্যাগৰ অনুপাত গণনা কৰক।

প্ৰশ্ন ৯ঃ A, B আৰু Cয়ে সমানে লাভ ভগাই লয়। Bয়ে অৱসৰ ল'লে আৰু আন অংশীদাৰকেইজনে 5 : 4 অনুপাত লাভ-লোকচান ভগাই লোৱাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। উপাৰ্জনৰ অনুপাত গণনা কৰক।

*** ***** ***